

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inerate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, L. 17

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošiljateljcu:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta . . . 13 „ — „
šestri . . . 6 „ 50 „
mesec . . . 2 „ 20 „

V upravništvu prejemanj:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta . . . 10 „ — „
šestri . . . 6 „ — „
mesec . . . 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 38.

V Ljubljani, v petek 15. februarija 1901.

Letnik XXIX.

„Kranjski preprič.“

S Štajerskega.

Pri nas na Štajerskem zadnji čas nazadujemo v narodnem delovanju. Sicer smo se privadili izgubiti zdaj tu kakovo postojanko, recimo slovenjebistriški okrajni zastop, dobiti kje tudi kakovo nemško postojanko ali dve, recimo nemško šolo v Ormožu, pa vse to se nekako apatično registrira med dnevne novice in basta; sedaj se boj za slovanstvo več ne bojuje s tako odločnostjo, kakor nekdanj. Vzrok tej mlačnosti je še tu in tam pokrit, merodajni faktorji ga nočejo videti; kjer se pa vendar včasih nehote prikaže, se ga prestrašimo in strmé gledamo — breznačelnost! Nekakova apatija se je polastila našega zasebnega in javnega življenja, ki nam preti postati pogibeljna. Naši nižji sloji, naši kmetovalci se vedno manj zavedajo te naloge, naša inteligenca se sicer še zanima za narodni razvoj, a vsak ga po svoje razvija.

Tu pa smo sedaj naenkrat na razpotju: eni so tega mnenja, da je le liberalizem edino sredstvo, da postane narod srečen. Drugi pa pravijo: ne, liberalizem je vzrok vsemu zlu, on je protiven našemu verskemu prepričanju in gospodarskemu prizadevanju, on nam razjeda ljubezen do naše mile domovine.

Naše državnozbornske volitve so temu lep dokaz. Naznanil se je kandidat, povprašali so ga, ali je stare vere ali ne, in ko je zagotovil, da je istega mišljenja, kakor dosedaj (gospod Robič), ali pa da je istega mišljenja, kakor so bili naši drugi poslanci (gospod dr. Ploj), pa je bil neovržen kandidat!

Tu se je kazala bona fides našega kmeta! Kakor smo zaupali č. gosp. kanoniku dr. Gregorecu (zakaj ste se poslovlili od svojih volivcev?), tako smo zaupali njegovemu nasledniku dr. Ploju; pa pokorili smo se; eden, č. gosp. Žičkar, Staroslovenec, ima načela, drugi — pa tudi, samo da druga načela, in tega poprej nismo vedeli; nam se ni mogoče zdelo in se nam še zdaj zdi, kakor da bi sanjali, ako pomislimo, da hodi naslednik č. g. dr. Gregoreca z dr. Tavčarjem, ne le hodi, ampak celo vodi, — če je res! Seveda, vi gospoda na Dunaju pravite sedaj: To je »kranjski preprič«, kaj nas to briga? Tukaj gre za narodnost, občnost itd. To pa ni res, to je ravno tista breznačelnost, ki nas straši, in to je zopet tisto dejanje poštenih slovenskih kmečkih zastopnikov, če tudi kranjskih, ki so se zbrali pod trdnim, nevplajljivim vodstvom gosp. dr. Šusteršiča, kateri brani načela, a žanje trmo-glavost.

Sreča pa — mea culpa! — sami smo si krivi; kakove poslance smo si volili, takove imamo. Imeli smo, ali bolje, imeli bi bili boljših ponudnikov, pa — niso se hoteli — ali smeli — oglasiti. In na tak način smo prišli tako daleč, da tukajšnja »giftna krotka«, imenovana »Štajerc«, ima svoje posebno veselje, ko vidi, da so od njega tako objestni kandidati postali njegovi liberalni pristaši!

Mi štajerski obmejni Slovenci jako obžalujemo tako imenovani »kranjski preprič«, kar smo na različnih shodih po vseh okrajih izjavljali, ali nikakor ne moremo se sprijazniti s tisto logiko, ki zahteva, naj bi se katoliško narodna stranka, katero častno zastopa »Slovenec«, upognila destruktivnim »Narodovcem«.

Kranjski preprič že šviga kot usodni plamen po obmejnih Slovencih, a vi, ki bi v državnem zboru imeli nas skupno zastopati, vi ste pred tužno zgodovino slovenskega propadajočega naroda odgovorni za njegov blagor, njegov obstanek! Rajši odložite mandat, kakor da bi vas potomci naši enkrat tožili »radi slabega zastopanja«.

Dr. Dravopoljski.

Laži štajerskih liberalcev.

Prejeli smo sledeči dopis:

Od raznih strani se mi poroča, da se od izvestnih krogov na Štajerskem trosi sledeča novica:

»Dr. Šusteršič je vedel, da bo Proft imenovan celjskim ravnateljem, a je na to rekel ministru, ki ga je vprašal, kaj bodo Slovenci k temu rekli: »Sie werden sich schon beruhigen.«

Temu nasproti izjavljam, da je ta vest od začetka do konca neistinita in le prav navadna, tendenčna laž. Vsacega, ki kaj takega trdi, imenujem nesramnega, podlega lažnika.

Resnica je, da glede imenovanja profesorja Profta nisem imel niti najmanjše ingerence, nisem z nikomur v tej zadevi ne ustno ne pismeno bil v dotiki. Čuditi se moram nesramnosti gotovih »intelligentnih« krogov, s kosto kujejo lažnjive novice o meni, da bi me naslikali kot »v narodnem oziru nezanesljivega«. Štajerski somišljeniki naj pa iz tega izgleda uvidijo, da njihovi liberalci niso niti za las boljši od kranjskih!

Dunaj, 14. februarija 1901.

Dr. Ivan Šusteršič.

Državni zbor.

Dunaj, 14. svečana.

Adresna debata.

Danes se je nadaljevala in končala adresna debata. V razpravi je bil Bärnreitherjev predlog, da se na prestolni govor odgovori z izjavo lojalnosti. Prvi je v imenu mladočeškega kluba govoril dr. vitez Plaček ter prečital načrt adrese. V tem načrtu Mladočehi izražajo lojalnost in obsojajo uporabo § 14. Dalje naglašajo, da sedanja ustava ne daje zagotovila za razvoj ustavnega življenja. Načrt zahteva najprvo rešitev jezikovnega vprašanja in ugovarja enotnemu državnemu jeziku.

Za njim govori v imenu »Slovanskega centra« dr. Šusteršič, ki naglašja: Obžalujemo, da ni obveljala nujnost predloga za sestavo adrese. Ker pa ta predlog včeraj ni obveljal, zato smo primorani glasovati za Bärnreitherjev predlog, da se namesto adrese cesarju le lojalnost izrazi po predstvi. Stranke zastopane v »Slovanskem centru«, izjavljajo, da kot zastopniki kmetov slojev hočejo resno delati v zbornici in vse storiti, da se omogoči pozitivno delo. Noben stan ni tako zapuščen in zatiran, kakor kmečki. Zato pa hočemo tudi od vlade zahtevati, da se kaj vspešnega stori za kmečki stan. V prvi vrsti želimo, da postane kri in meso načrt o kmečkih zadrugah. Tu v zbornici naj pokažejo vse stranke, ali so res prijazne kmečkemu stanu, kakor to mnogi naglašajo ob volitvah. Že petič je sedaj načrt o kmečkih zadrugah na mizi. Vlade dolžnost je, da prepreči vse poskuse nasprotnikov, ki hočejo onemogočiti ta za-

kon. Pa tudi delavski in obrtniški stan zahtevata potrebnih in primernih reform. V našem klubu pa so zastopane tudi narodnosti, ki navzlic ustavi, navzlic § 19. niso dobile svojih narodnih pravic.

Sedanja ustava je le na papirju, ona se ni udomačila mej slovanskimi narodi in je nepopularna. To dejstvo se ne da utajiti. (Dobrokljici.) Ko bi bila ustava izvršena, rešeno bi bilo tudi jezikovno vprašanje, in danes bi bile boljše razmere v državi in v zbornici. Pozdravljamo versko-nravno vzgojo in želimo, da se šolski zakoni tudi v tem smislu in duhu izvajajo. Protestujemo pa proti § 14., ki je le kazen za ljudstvo. Prebivalstvo ni krivo, da je parlament odpoval svojo dolžnost, zato pa tudi ne zasluži kazni, da se mu po § 14. kratijo pravice in omejuje državna pomoč. (Pohvala.)

Vitez Wasilko je opisoval razmere rusinskega naroda v Bukovini, dr. Kos pa je ostro prijel Poljake. S tem je bila debata končana. Pri glasovanju o Bärnreitherjevem predlogu so se nemški radikalci umaknili iz zbornice. Prvi in zadnji odstavek predloga, da predsedstvo v imenu zbornice cesarju izrazi zahvalo za prestolni govor in čustva zvestobe ter globokega spoštovanja, sta bila skoraj soglasno vsprejeta. Proti drugemu odstavku, ki izraža pripravljenost zbornice za resno delo, so glasovali češki poslanci. S tem pa niso hoteli izraziti, da sploh nočejo delati v zbornici, ampak da so nezadovoljni z vlado.

Koncem seje pa je bilo v bornici zopet živahno. Vse je kazalo, da ni pravega reda in pravega vodstva. Soc.-dem. Hannich se je namreč pritoževal, da je predsednik grof Vetter iz neke interpelacije črtal ostre besede proti častnikom. Predsednik grof Vetter odgovori, da ima v smislu poslovnega reda pravico to storiti. Dr. Brzorad zahteva, naj se v bodoči seji otvori debata o predsednikovem odgovoru. Wolf pa kričeč zahteva, naj se debata še danes prične, ker ne gre, da bi predsednik samovoljno popravil interpelacije. In čudno! Nemci niso hoteli glasovati za Brzoradov predlog, denica ne za Wolfov, in tako sta padla oba pod mizo, kar je vzbudilo v vsej zbornici smeh in krohoh. Wolf je bil seveda užaljen, češ da je pomota, in je zahteval novo glasovanje. A za ta predlog so glasovali le njegovi ožji somišljeniki, kar ga je še bolj vzdignilo. Predsednik pa se je danes pokazal pravega novinca, ker v zmedu ni vedel, kaj bi počel. Koncem seje zahteva Wolf, da hodi jutri seja. Ostal je zopet v manjšini, kar mu je zaprlo sapo.

Predlogi.

V predzadnji seji so poslanci vitez Berks, Žičkar, Pfeifer, dr. Gregorčič in ostali tovariši v »Slovanskem centru« nujno predlagali, da vlada zviša državno podporo za obnovljenje po trtni uši opustošenih vinogradov in da se te podpore dovoljujejo ne glede na visokost deželnih podpor. Zakon iz l. 1892 namreč določa, da državna podpora ne sme presežati deželne. Ravno ta določba pa ovira obnovljenje vinogradov. Ta predlog so slovenski poslanci že večkrat vložili, a doslej brez uspeha.

Poslanec Pfeifer in tovariši so predlagali, da se premenita §§ 28 in 198 zakona glede osebnega doh. davka, da država izdatno prispeva k troškom za streljanje proti toči, in da se odpravi takozvana vinska klavzula.

Proti kartelom.

Predlog dr. Šusteršiča, dr. Hrubana in tovarišev glede uravnave kartelov: Že mnogo let se v javnosti razpravlja vprašanje o zakoniti uravnavi kartelov. Vedno hujše pritiskajo na ljudstvo spletke, s katerimi dobičkaželjni spekulanti umetno preustvarjajo naravne razmere na trgu. Velike množice konsumentov so brez pomoči nasproti zarotam, ki jih snujejo proti občnemu blagru. Mirno morajo gledati, kako se produkcija potrebnih stvari brez potrebe omejuje, ponekodi popolnoma ustavlja, kako delavci v teh podjetjih lezejo v bedo, in le v ta namen, da si gotovi krogi nasitijo denarno poželjivost. Vedno večje je število stvarij, katerih se polasčajo karteli. Tu ni nobene pogodbe mej kupcem in prodajalcem; ta narekuje cene.

Tako se podražujejo poljedelcu, ki itak že komaj živi, najpotrebnejše stvari za življenje; nasprotno pa mu pritiskajo cene njegovih pridelkov, da ga že tare obupnost. Da to ni pretiravanje, kažejo cene, katere so sladkorni tovarnarji dovolili za peso. Dolžnost je države, da tukaj pomaga. Že davno bi morala vlada odločno zaceliti to rano na družabnem telesu. Doslej smo čuli le obljube. Ljudstvo pa ne more dalje čakati in stresa okove, ki so mu jih navezale pijavke. Torej proč s karteli! Zato predlagamo: »Vlada se nujno pozivlje, da se resno loti zakonske uravnave kartelov ter čim preje zbornici predloži primeren načrt zakona«.

Dr. Šusteršič, dr. Hruban, Povše, Žičkar, dr. Žitnik, Pogačnik, dr. Gregorčič, Vencajz, Pfeifer, Berks, Wilk, Szajer, Fijak, Pihuliak, Bomba, dr. Stojan, Kubik, dr. Gladyszovski, Barwinski, dr. Dlužanski.

Kmetu pomoč!

Dr. Šusteršič in tovariši so vložili naslednji predlog:

Znano dejstvo je, da se kmetijstvo že desetletja bori za svoj obstanek. Vedno višje so delavske plače in stroški, vedno težavnejša prodaja, vedno hujša konkurenca. Kmečki dolgovi strahovito naraščajo, dražbe se množe od leta do leta, in kmetje s strahom zró v bodočnost.

Človek bi mislil, da so vsi krogi pripravljene pomagati kmečkemu stanu, ki je moč in stebel države. Toda mnogi so slepi in vlada ni storila svoje dolžnosti. Zato vidimo, kako velika industrija izrablja avstro-ogersko nagodbo ter carinske in trgovinske pogodbe z drugimi državami, da svetu trosi pesek v oči o svojem in o položaju poljedelstva, da si v pravem času zagotovi največ dobička. In državna oblastva še podžgajo to grabežljivost.

Kot zastopniki trpečega poljedelstva protestujemo proti takemu početju, povzdignemo svoj glas proti agitaciji z denarjem in tiskom, ki se upira opravičenim težnjam kmečkega stanu. Mi zahtevamo, da tudi kmet, ki narod živi, dobi besedo pri gospodarskih vprašanjih in osobito v trgovinski politiki. Zato predlagamo:

Visoka zbornica skleni:

»C. kr. vlada se pozivlje, da pri avstro-ogerski nagodbi, pri uravnavi avtonomnih carinskih tarifov in pri novih trgovinskih pogodbah z vnanjimi državami obrača vso pozornost na poljedelske koristi in se odločno upré sebičnim težnjam industrije in prekupcev«. — Dr. Šusteršič, Žičkar, dr. Žitnik, Povše, Pfeifer, Pogačnik, Berks, dr. Gregorčič, dr. Stojan, dr. Hruban, Szajer, Barwinski, Vencajz, Kubik, Bomba, Pihuliak,

dr. Dlužanski, dr. Gladyszowski, Fijak, Wilk.

Državna žganjarina.

Kakor znano, je vlada pred novim letom vsem deželnim zborom predložila načrt zakona, po katerem bi se državna žganjarina zvišala in ta višji dohodek po določenem ključu razdelil posameznim deželam. Ker pa je dalmatinski deželni zbor odklonil vladni načrt, je sedaj vlada to vprašanje predložila državnemu zboru v rešitev.

V predloženem načrtu vlada predlaga, da se po zakonu z dne 20. junija 1888 določena državna žganjarina pri produkciji in konsumu zviša od 70 na 90 vinarjev od litra špirta. Skupni večji dohodek se odkaže posameznim deželam, toda s pogojem, da se dežele odpovedó dosedanjim nakladam na žganje.

Vlada naglašá, da so deželne naklade na žganje nadležne za prebivalstvo in da je nadzorovanje in pobiranje deželnih doklad jako drago.

Vladni načrt ima namen, da zboljša in ojači finance posameznih dežel. Ker pa Kranjska, Štajerska in Koroška dobivajo že sedaj iz samostojnih naklad na žgane opojne pijače večje dohodka, nego bi jih dobivale po novem državnem zakonu, zato določa načrt za te tri dežele izjemo. Tako je Kranjska v treh letih 1896—1899 povprek na leto dobivala iz žganjarine 868.861 kron, po novem načrtu pa bi dobivala le 323.543 kron; primanjkljaj v znesku 545.318 kron bi se pokrila iz dohodkov ostalih dežel, da bi dežela kranjska ne bila na zgubi.

Isto velja za Štajersko in Koroško. Štajerska ima iz deželne naklade povprek 900.000 kron, zgubila bi 240.903 krone, Koroška dobiva iz žganjarine 580.000, zguba bi znašala 66.128 kron. Ta izpadek bi se pokrival iz skupne državne žganjarine. Zakon bi stopil v veljavo s 1. septembrom 1901 in veljal v načrtani obliki do konca l. 1909.

Razlika mej tem načrtom in onim, ki ga je vlada predložila dež. zborom, je samo ta, da odpade vseh deželah samostojna deželna naklada na žganje in da Kranjska, Štajerska in Koroška dobivajo nepokrite dosedanje dohodka iz državnih sredstev, ki se proračunavajo na 192 milijona kron vsled zvišanih davkov od žganja.

Prihodnja seja

je šele v sredo. Mej tem časom hoče predsednik z načelniki klubov rešiti preporno vprašanje o nenemških vlogah. Ako se stranke ne zjedinijo, potem bode moral predsednik sam odločiti. Ta pa je mnenja, da se nenemske vloge prečitajo v nemškem, a tiskajo tudi v nenemškem jeziku.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. februarja.

Nenemske vloge v parlamentu.

Vprašanje, kako naj zborniško predsedstvo postopa napram nenemškemu predlogom in interpelacijam, še ni definitivno rešeno. Pričakuje se, da bo v rešitev tega vprašanja posegla vlada s posredovalnim predlogom, ki bo meril na to, naj se o vseh nenemških vlogah preskrbe nemški prevodi in taki natisnejo v stenografičnem zapisniku. Na izrecno željo interpelantovo se pa morajo vloge prebrati tudi v prvotnem jeziku in take natisniti v zapisniku. S tem posredovalnim predlogom meni ustreči vlada slovenskim poslancem, objednem pa tudi pomiriti razburjene duhove na levici. Vkljub temu baje Čehi ne bodo zadovoljni s tem načinom rešitve omenjenega vprašanja ter bodo odločno zahtevali, da ostane pri dosedanjih navadi.

Češki klub

se je včeraj definitivno konstituiral. Večina članov je sprva ponudila predsedstvo kluba poslancu in bivšemu finančnemu ministru dr. Kaizlu, a ta je, kot smo že omenili, odklonil ponudbo. Ker poslanca dr. Engla ni več v klubu, preostajal je le posl. Pačak, ki je bil včeraj tudi izvoljen predsednikom češkega kluba. Namestnika sta poslanca dr. Stranský in dr. Brzorač. Ker se govori vedno le o češkem in ne mladočeškem klubu, je verjetno, da so se češki agrarci in narodni delavci tesneje spojili z Mladočehi.

Klub nemške liberalne stranke

se je včeraj definitivno konstituiral in izvolil kar štiri načelnike: Funke, Pergelt, Gross in Vogler. Tako ima vsaka frakcija svojega načelnika v skupnem klubu. Klubovo vodstvo za tekoči mesec je v rokah poslanca dr. Funkeja. Zapisnikarji kluba so posl. Urban, Licht, Schreiner in najnovejši član nemške liberalne stranke prof. Skedl. V budgetni odsek je poslal klub poslanca Mengerja, dr. Elverta, Pergelta in Marcheta. Dunajski liberalci so veseli, da imajo v načelstvu svojega Voglerja, ki bo „brnil velika“ načela slobode, enakopravnosti vseh državljanov pred zakonom, duševni in gospodarski napredek proti nemštvu sovražnim in reakcionarnim navalom. V resnici se seveda bori klub samo za svobodo in enakopravnost židov in njih kapitala, za vse druge to načelo pri njih ne velja.

Shod zastopnikov avstrijskih mest.

Prvotno na zadnje dni meseca decembra sklicani shod zastopnikov avstr. mest se vrši na Dunaju 23. in 24. t. m. Svoje udeležbo so poleg Dunaja naznanila sledeča mesta: Ljubljana, Gorica, Trst, Ptuj, Gradec, Brno, Bolzan, Lvov, Krakov, Roveredo, Trident in Znojn. Prvemu povabilu so se poleg tega odzvala tudi mesta Celovec, Solnograd in Dun. Novomesto, a svoje soudeležbe sedaj še niso prijavila.

Volitve v bolgarsko sobranje

so zaključene skoro na vsi črti. Izvoljenih je namreč dosedaj 152 poslancev, popolniti je le še 15 mest, za katere se vrše ožje volitve. Mej temi 152 poslanci pa ni nič manj nego devet različnih strank. Tri stranke mej temi so letos popolno nove. Da v takih razmerah vlada ne more računati na jednotno večino, je pač umljivo in torej tudi umljivo poročilo, da bo sobranje razpuščeno takoj po završenih volitvah. Vlada bo sicer poskusila svojo srečo in zastavila pri bolj zmernih strankah ves svoj vpliv, a ves nje trud bo zaman, ker sedanji kabinet ni nikjer posebno priljubljen. S smimi obljubami se pa dandanes itak nič več ne opravi.

Ministerska kriza v Italiji.

Novi italijanski kabinet še ni definitivno sestavljen, vendar pa listi že objavljajo ministersko listo, ki brzkone tudi konečno obvelja. Ministersko predsedstvo prevzame Zanardelli, notranje zadeve Giolitti, zunanje Brinetti, pravosodje Cocco-Ortu, finance Wolleborg, zakladni minister postane di Broglio, vojno di Ponza di San Martino, mornarico Morin, nauk Nunzio Nasi, javna dela Giuso, poljedelstvo Picardelli in pošto ter brzojave Galimberto. V takem kabinetu bi ostalo le malo mož dosedanje Saraccove vlade. Zanardelli se je sicer pri sestavi te liste precej oziral na vse zbornične frakcije, ki niso naravnost nasprotne njegovi stranki, a trajnosti se vkljub temu ne more pripisovati njegovemu kabinetu.

Protest proti nastopu kralja Edvarda.

Mej brzobjavnimi poročili smo omenili včeraj, da se je dobila v Angliji neka stranka, ki ni zadovoljna z novim kraljem Edvardom VII. Poročilo namreč pravi, da je nevidna roka v noči, ko je umrla kraljica Viktorija, nalepila na vrata St. James palače lepak z naslednjo vsebino: „Ker je Albert Edvard, knez saško-kobursko-gotaški, po sili se polastil prestola umrle kraljice, protestujemo s tem in izjavljamo, da pripada angleška krona praviloma kraljici Mariji IV., katero naj Bog ohrani.“ Imenovana kraljica Marija je nadvojvodinja Marija Terezija in soproga princa Ludovika Bavarskega. Oklic je izšel, kakor se zatrjuje, iz srede legitimistiške lige Jakobitov angleških. Liga sicer oficijelno taji to dejanje, vendar pa izjavlja nje podpredsednik marki de Beigny, da je mogoče res izšel iz njene srede.

Amerikanci na Filipinih.

Podobno kakor Angležem v Južni Afriki, ako ne slabše, se godi Amerikanom v vojski z vstaši na Filipinih. Po imenu je sicer ta Špancem ugrabljeni svet v njihovi lasti, v resnici so pa na Filipinih jedini gospodarji ondolti vstaši. Ameriška, vsled raznovrstnih vplivov zelo oslABLJENA armada tiči v Manili in se niti ne drzne prodirati v notranje. Kakor v zasmeh ameriških državnikov so pa

dni ameriški vstaši poslali na zvezni senat peticijo, v kateri pa ničesar ne prosijo, marveč le stavijo zahteve, pod katerimi so voljni skleniti mir z Ameriko. V tem spisu, ki bi mu bolje pristojal naslov spomenica, se naglašá, da je 1. vstaja dejanski delo ljudstva, da 2. vodi to ljudstvo le ideal popolne svobode, da je 3. v dosego popolne neodvisnosti še sedaj voljan vse žrtvovati in celo življenje, da 4. vkljub dogodkom zadnjega časa pričakuje od Amerike pravičnosti, da je 5. neizvedljivo priklapljenje Filipin k ameriški posesti, da 6. Filipinci ne marajo ameriške nadvlade in da se more izvesti k večjemu s surovo silo proti volji ljudstva, in konečno, da vztraja ljudstvo pri zahtevi po samovladi. — Ta spomenica je dovolj jasen dokaz o ameriških »pridobitvah« na teh otokih. Da je položaj v resnici tak, potrjujejo celo višji ameriški častniki. Ljudstvo sovraži Amerikane mnogo bolj, nego Špance. Potrebna bi bila za popolno zadušenje upora armada 100.000 mož in še ta bi morala postopati z največjo brezozirnostjo ter bi ne smela priznati niti ženam in otrokom. Z drugimi besedami se to pač pravi, da bodo Amerikani še le tedaj pravi gospodarji Filipin, ko bodo umorjeni vsi domačini.

Kuga v južni Afriki.

Novoga ljutega sovražnika so dobili Angleži v Kapstadtu in njega okolici. Poleg Burov se morajo Angleži boriti še z nevarno nalezljivo boleznijo kugo. Da je mesto Kapstadt res okuženo, se sedaj tudi oficijelno priznava in vlada je odredila vse potrebno, da se bolezen ne zanese dalje. Ako se v Londonu nekaj oficijelno prizna, kar Angležem ni ljubo, je to dokaz, da je dotična nevarnost mnogo večja in da je v takem poročilu mnogo prikritega, kar je neugodno za angleško vlado. Kuga v Kapstadtu je za Angleže silno velik udarec, ki pride brzkone Burom v korist. V Kapstadt ne smejo, dokler traja bolezen, nove jangleške moči, to pa je sedaj kakor nalašč za burske poveljnike, ki se ne boje napadov od sedanje angleške armade.

Slovstvo.

Pregršt sušja. Skupio Neurastenicus. Ciena 3 krune. Dionička tiskara u Zagrebu. — Čudna knjiga. Skoro same satire in karikature, in pri vsaki — podoba! Večinoma so splitskolokalnega značaja. Pesnik se norčuje iz vsega: Iz juristarije, medicine, politike itd. Nravno in versko so satire dostojne. Verzi se kar sipljejo, a zato so tudi bolj — po ceni. Originalnost in krepek humor poleg pikantnega jezika dela knjigo zelo zanimivo. A.

Ilijada. Povest slovenski mladini. Prosto po Homerju pripoveduje Andrej Kragelj. V Gorici. Tiskala in založila »Narodna tiskarna« 1900. — Profesor Kragelj je po Homerjevi pesmi v prosti prozi za mladino predelal celo Ilijado. Drži se sicer teksta, a toliko svobodno, da se čita Ilijada kot povest. Seveda bo ta zvezek služil najbolje dijakom. Za »Freunda« ga ne bodo mogli rabiti, ker je preveč prost, a ustregel jim bo v toliko, da bodo poznali vsebino Ilijade.

B. J.

Dopisi.

Iz Idrije, 12. febr. Naše kat. delavsko društvo je napravilo zadnjo nedeljo predpustno veselico z obširnim programom. Kakor navadno, bila je tudi sedaj prostorna dvorana pri »črnem orlu« napolnjena in občinstvo je sledilo posameznim točkam z zanimivo pozornostjo.

Med pevskimi točkami bile so posebno M. Hubadove piece hvalno sprejete. Morali so ponavljati »Čukovo ženitev« in »Potrkan ples«, naj je bila tudi že pozna ura in vesela igra »povišana najemščina« še ne na vrsti. Da Hubad razume narodno pesem prirediti za koncert. Priprosti vdeleženec se naslaja pri njej uživajoč zopet nekaj pristnega narodnega duha in veščak v glashi občuduje umetno harmonizacijo, ki tako spretno odeva narodno pesem.

Družbeni orkester nas je razveselil z nekaterimi novimi komadi, z veseljem opazujemo, kako napreduje v sviranji in pridobiva novih si moči.

Veselo igro »Povišana najemščina« je v zadnjih 14 dneh priredil društveni tajnik g. Brus. Pač ni lahko poleg stanovskih dolž-

nosti se pečati še z igrokaznim prirejevanjem, zato je požrtvovalnost g. tajnika tolikanj večja, ko je še skrbel za naglo prepisavanje ulog in ob enem vežbal mlade nekatero nove moči, da se je vse gladko nepresiljeno izvršilo. Koliko smeha je vzbujal majorjev sluga, naš znani komik Kržišnik! A tudi nove moči, katere smo sedaj še le prvič na odru vidili, nas navdajajo z upanjem, da se še večkrat vidimo pri enaki zabavi. Talent za to se jim ne more odrekati, kretanje njih kaže, da jim težave kaj tacega ne napravljata, torej le še malo dobre volje in vstrajnosti in ploskali jim bomo še z večjim veseljem, kakor zadnjo nedeljo.

Ob 3/11 je bil program zvršen in večina vdeležencev se je podala k počitku z zavestjo, da se je pošteno in po ceni zabavala, gotovo pa je še vsaki želel na tako zabavo pri prvi priložnosti zopet priti. Sodelovalcem kličemo radi tega, hvala vam in kmalo nam zopet kaj enacega napravite, hvaležnost naša vam ostane.

Iz Buzeta, dne 8. svečana. Na dan, ko je Rizzi pridobil četrto kurijo zapadne Istre, so Italijani v Buzetu pokazali svoje veselje s tem, da so razsvetlili svoje prozore. Muzika je, spremljana od slavne mulerije svirajoč, šla na »Ripare«. Lampijonov v italijanskih barvah, umetnega ogoja samo ob sebi umevno ni manjkalo. Narod je kričal, razgrajal in plesal. A vendar reči moram, da se mi je zdelo vse nekako mrtvo, ako pripodabljam strahovito navdušenje v Buzetu za časa predzadnje volitve, ko je bil Bartoli odbran zastopnikom pete kurije, in današnje. Mislil sem si: narod sam čuti danes, da je Rizzi po prevari, kupljenju glasov in drugi nepoštenosti odbran za zastopnika. Na muziko sicer nisem dosti pazil, pozoren pa sem postal nanjo še le pri sviranju točke: »Oh! Venezia.« Ko muzika neka, zavpije kapelnik: »Evviva Bennati!« Ves narod ponavlja. Kapelnik: »Evviva Rizzi!« Narod ponavlja. Na to kapelnik: »Abbasso carne venduta!« in zopet ponavlja ves narod: »Abbasso...« Da bi se vsaj sramovali kupljene zmage! In narod, ki je zgubil ves sram, izgubljen je, sem si mislil ter odšel.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 15. februarja.

Naši poslanci. Občinski odbor turjaški popolnoma soglašá s poslanci katol. narodne stranke glede postopanja proti slovenskim liberalnim poslancem, ter jim kliče gromoviti živeli! Ob enem pa izreče svoje obžalovanje glede tistih sloven. poslancev, ki so izvoljeni strogo na katol. program, a se rajši družijo z židovsko-liberalnim Tavčarjem nego s poštenimi katol. narodnimi poslanci, ki so v resnici zastopniki ljudstva ne pa ona trojica, ki je izvoljena od peščice liberalnih meščanov. — Turjak, 14. febr. 1901. — Vdovič, župan.

V pojasnilo. Malovrh se še ni odvalil utikati svojih prstov v cerkvene stvari. Včeraj ta človek skrajno ogorčen poroča, da pri pogrebu značajnega slovenskega rodoljuba vpok. komisarja g. Mubeja ni bilo nobenega duhovnika in piše: »Občinstvo je bilo ogorčeno in se je splošno škandalizovalo nad postopanjem škofijskega ordinarijata, češ, ako je za zveličanje pokojnikove duše res neobhodno potrebno, da se duhovnik udeleži spreveda, (!!) potem je nezaslišano, da se mu je to odreklo, ako pa duhovnik ni potreben za zveličanje duše, potem pa hodijo duhovniki s pogrebi zaradi dobička le kot nekaj okras.« Na to odgovarjamo: Tisti, kdor je prepričan, da je duhovnik potreben za zveličanje duše, ne podi duhovnika od svoje smrtne postelje proč. Kdor pa se noče, kakor g. Mubej, kljub vsemu opetovanemu prigovarjanju, spraviti z Bogom, takemu tudi ne pomaga k zveličanju, ako bi duhovnik stopal pred njegovo rakvijo „kot nekaj okras“, in zato duhovnika tudi k pogrebu g. Mubeja bilo ni. In inteligenca se sedaj škandalizira nad — duhovnikom! Pri današnjem pogrebu gospoda Drahslerja bil je duhovnik navzočen, ker se ni bilo moči prepričati, ali je bila umrlega osebna volja, da se ni pustil duhovnik k smrti njegovi postelji, in je dovolj povoda misliti, da on pri tem ni kriv, ampak da so krivi drugi. Ko so umrlega g. Drahslerja sorodniki odslovili tukajšnjega

duhovnika, ki jih je prosil za pristop k postelji smrtno bolnega g. Drahslerja, brzojavil je tukajšnji duhovnik nekemu kaplanu, sošolcu g. dr. Drahslerja, v nadeji, da se morda temu duhovniku sošolcu posreči, kar se ni posrečilo tukajšnjemu dušnemu pastirju. Dotični sošolec je res takoj prihitel v Ljubljano, a bilo je že — prepozno. V obeh slučajih je duhovnik v polnem obsegu storil svojo dolžnost. Kdor torej to naše pojasnilo prebere, ve, kako perfidno je, ako radi teh dogodkov, katerih duhovščina ni kriva, pač pa jih je kriva znana „inteligencija“, „Narod“ grozi z dogodki na Španskem. Da se ta zadeva razpravlja v listih, nikakor nismo krivi mi. „Narod“ je bil toliko neaktiven, da je duhovščino napadel in s tem zadevo privlekel v javnost. Sem liberalizma — zori...

„Edinost“ vedno klepeta za „Narodom“. Ker je „Narod“ trosil nekaj o Šustersiščevi blamaži, mora isto pisati „Edinost“, ki je celo toliko prijazna, da zavija naše besede, da sta Ploj in Robič zapustila ostale kmečke poslance in se pridružila liberalnim zastopnikom liberalnih mest. „Edinost“ si je pomagala s tem, da je besedo „liberalno“ vrgla iz stavka ven in zavila, da smo proti mestom. Proti liberalizmu v mestih smo in k zastopnikom meščanskega liberalizma ne spadajo zastopniki vernega katol. kmeta. Capito?! Da je „Edinost“ res v zvezi proti zastopnikom slovenskega ljudstva, se vidi iz tega, da vedno upije na dr. Šustersišča, svoje tozadevne leži niti ne popravi in nima niti jedne grajalne besede, da narodnapredna stranka o „Naši straži“ odgovora ne da. Na dr. Šustersišča je „Edinost“ takoj zaupila. Kadar se gre za nas, tedaj ima to tržaško glasilo vedno odprta usta, v „slogi“ se topeča prijema samo nas, izjave kranjskega naprednega časopisja izza zadnjih dvoj: „Resnica je, da so duhovniki ljudski sleparji in goljufi, mora prodreti na dan“ in „Liberalcem srce in roko — klerikalcem pa čelo in pest in če je treba tudi jajca“, pa pusti v miru. Tako skrbi „Edinost“, da imajo njeni čitatelji lažnivo sliko o spravljenosti kranjskih naprednjakov in nespravljenosti klerikalcev, ki niso tako neumni, da bi sklepali slovo brez pogojev. Ej „Edinost“, krepko te ima priklenjeno ljubljanski Hribar!

Imenovan je deželno-vladni oficijal g. Rud. Zarli provizornim pristavom pri ravnateljstvu pomožnih uradov.

O vrnitvi g. Ferjančiča iz ječe se nam piše z Goč: Pet dnij prebili smo v nepopisni žalosti brez dušnega pastirja. Vsako jutro in vsaki večer iskali smo tolažbe v skupni molitvi. In tako smo bili tudi v ponedeljek zvečer v naši cerkvi, ko prihitel nekdo iz Vipave na kolesu povedat, da se še nocoj vrne naš priljubljeni dušni pastir preč. g. Josip Ferjančič. Bliskoma raznesla se je ta prevesela novica po Gočah, Mančah, Ložah in v pol ure bila so vsa okna razsvetljena in ljudstvo, njim na čelu pevsko društvo »Nanos« s svojo zastavo, hitelo je dragemu gospodu nasproti. Mislim, da ne morejo bolj tesno biti v ljubezni združeni verniki z duhovnikom, kakor tu. Kakor smo slišali, so našemu gospodu že v Vipavi nenavadno čast skazali; mnogo ljudstva spremljalo ga je ginjenim srcem do konca trga. Nad Mančami, katere so bile tudi vse razsvetljene, srečali smo se — bilo nas je nad 600 — s svojim gospodom kuratom. Po kratkem a jedrnatem nagovoru gosp. Josipa Habeta, predsednika pevskega društva »Nanos«, so prvi zapeli »Pozdrav«, na kar je gospod v šaljivi obliki odgovoril in povedal tudi, kako se mu je godilo v »pržonu«. Vse je hitelo k gospodu, vsak mu je hotel roko poljubiti in v vseh očeh svetile so se solze veselja. Med zvonjenjem, streljanjem in petjem pomikali smo se proti Gočam. Skoro sleherni je imel kako svetilko v rokah. Na domu se je preč. gospod, ves ginjen nad toliko ljubeznijo svojih vernikov, zahvalil za tako veličasten sprejem in bodril ljudi k molitvi in k zaupanju v Boga. Po gromovitih živio klicih smo se vsi ginjeni podali k počitku. Noč 11. t. m. ostala nam bo vedno v spominu, kajti onega res srčnega veselja, katerega smo vsi občutili, se ne da popisati. Naj le »Narod« piše kar hoče o našem gospodu, ljubezni in zaupanju do tako blagega gospoda nam ne bo nikdar nikoli odvzel, marveč še podvojl, ker mi dobro vemo,

kake ljudi najraje blati. — Sedaj pa vprašamo poročevalca v »Slov. Nar.«, kje jemlje vse tako »resnični« poročil o goških razmerah. Tako n. pr. piše v št. 252. m. leta: »Na Gočah je razburjenje veliko. Ljudje groza se svojemu namestniku božjemu z besedami in pestmi, da porušijo in požgo župnišče, ako se tikoj ne odstrani« To pisanje »Narodova« je lažnivo in proračunano na to, da bi se pred porotniki lažje dokazalo — tolovajstvo. Liberalci so ves svoj lažnivi in sleparski aparat napeli, da uničijo gospoda Ferjančiča. A mi Gočani izjavljamo pred vsem svetom, da se tu godi vnebovpijoča krivica!

Zlatomašniki v škofiji Mariborski so sledeči gg.: Toplak Franc, župnik pri Sv. Lovrencu blizu Velikenedelje, zlati sv. mašo je služil že leta 1892; Zabukovšek Gašpar, župnik v Žičah pri Konjicah, 1893; Rantaša Jurij, župnik pri Sv. Juriju v Slovenskih Goricah, 1894; Lorenčič Franc, dosluženi župnik Malonedeljski v Radgoni, 1895; Stranjsak Martin, častni kanonik in dekan v Hočah, 1895; Rožanc Tomaž, častni kanonik in dekan v Mariboru, 1895; Bosina Janez, častni kanonik in dekan v Kozjem, 1896; Kopriva Jurij, župnik na Selah pri Slovenjgradcu, 1896; Košar Matija, dosluženi župnik Perniški, sedaj v Radomljah na Kranjskem, 1896; Trampuš Ivan, dosluženi župnik na Kogu pri Središču, bivajoč pri Sv. Martinu blizu Maribora, 1897; Vouk Bernardo, dosluženi ravnatelj gimnazijski in frančiškan v Nazarju v Savinjski dolini, 1897; Naprudnik Franc, dosluženi kapelan Dobrnški, sedaj v Gradcu, 1898; Simonič Ivan, župnik pri Sv. Janžu blizu Ptujja, 1899; Sovič Škender, župnik pri Sv. Trojici v Halozah, 1899; Meznarič Anton, ki je 1900 služil zlati sv. mašo, je nedavno umrl; letos prideta na vrsto: Arzenšek Matija, župnik v Grižah pri Celju in pa Šehé Valentin, župnik v Kostivnici pri Poličanah.

Škofija lavantinska ali Mariborska šteje po 24 dekanijah 219 župnij, po teh je 138 kapelanij nameščenih in 55 praznih vsled pomanjkanja duhovnikov. Vseh katoličanov po škofiji je okoli 510.983 oseb; na jednega dušnega pastirja pride na skrb povprek po 1407 duš. Celokupno število duhovnikov posvetnih in redovnih, službujočih in vmirovljenih znaša 493 oseb, med njimi jih je 14 zlatomašnikov. Poleg 219 župnijskih cerkev imajo škofljani še 452 cerkev-podružnic, torej 671 obojih skupaj.

Duhovniške zadeve na Koroškem. Umrl je v grebinjskem klostru č. g. župnik Fr. Kosman po kratki bolezni. — Župnijo Knezovo bo oskrboval č. o. G. Otf. Ohlenforst, karmelit v Zedlitzdorfu. Župnijo Mišice je dobil tamošnji provizor g. dr. Jos. Platter.

Meščanski klub je na včerajšnjem družbinskem večeru zopet prisenetil udeležence z izbornim arangementom svoje zabave. Udeležba je bila velika, meščanska godba in gg. pevci pa so skrbeli, da so člani in njihovi prijatelji v prav prijetni zabavi se poslavljali od letošnjega predpusta.

Gimnazija v Št. Pavlu na Koroškem je dobila za 5, 6, 7 in 8 razred pravico javnosti.

Umrla je v Loki pri Zidanem mostu občespoštovana Katarina Fon v starosti 73 let, mati dež. sodnega svetnika g. Alojzija Fona v Mariboru in c. kr. gimnaz. profesorja na slov. gimnaziji v Celju g. Iv. Fona. N. v m. p.!

Celjska pošta je dobila novega načelnika Koweindla. Stvar je premalenkostna, da bi se na dolgo in široko z njo bavili. — Značilno za ljubezen vlade do Slovencev pa je, da je v Celje poslala za načelnika Nemca Koweindla, kateri prisega na radikalni program, še predno je šel prejšnji načelnik Sartori v pokoj, — to pa samo zato, da ne bi niti začasno prevzel vodstva starejši kontrolor Slovenec Požar, kateri je pa tudi starejši na letih in v službi, kakor imenovani Koweindl. So se pač bali, da bi morali za vodstva Slovenca uvesti dvojezične pečate, katere jim je ministerstvo že davno zaukazalo, kakor hitro se nemški obrabijo. Da bi se uvedenje dvojezičnih pečatov dalj zavleklo, se pečati tako štedijo, kakor bi bili zafran — sicer bo pa Koweindl tudi skrbel za to, da svoje pravice še dalj ne dobimo.

Štajersko šolstvo. Svoji službi bodo menjali učiteljica gđ. Viktorija Gradišnik v Bučah, in učiteljica gđ. Roza Preskar, učiteljica v Polju, okraj Kozje. Učitelju Andreju Žmavcu v Grižah se je dovolil izstop iz službe. Nastavljeni so: kot šolski voditelj v Pečici, okraj Kozje, defin. učitelj Jožef Cucek od sv. Miklavža pri Laškem, učiteljica v Artičah je postala provizorična učiteljica Olga Kline istotam. V stalni pokoj je stopil defin. učitelj Jožef Kotnik v Selnici, okraj mariborski.

Proti slovenskim društvom v Mariboru delajo Nemci čudne naklepe. Zadnji čas se skoro vsaki dan prikaže pri vratih odborikov različnih slovenskih mariborskih društev strogi obraz mestnega policaja ter zahteva v imenu magistrata oziroma glavarstva natančnejših podatkov o slovenskih društvih. Nekaj se pripravlja, razbijajo se zopet mejniki, ki bodo še bolj utesnili delokrog slovenskih društev. To mora biti pač trdno mariborsko nemštvo, da se tako trese pred slovenskimi društvi.

O nemški godbi v Celju. Nemški Celjani imajo prav prijetno urejeno, da si morejo vzdržati svojo nemško mestno godbo. Muzikaše so spravili kot diurniste pod krov c. kr. uradov. Koliko dobička ima država od takih muzikašev, pove naslednja dogodba: Celjska nemška godba se je 1. t. m. pripeljala na pomoč ljubljanskim Nemcem, ker pri jedni njihovih prireditvah ni hotela sodelovati vojaška godba. »Süddeutsche Presse« poroča, da godcev diurnistov vsled tega »izleta« kar dva dni ni bilo v urad. Kako pride država do tega, da na tak način z denarjem davkoplačevalcev vzdržuje celjske nemške godce? Celjski Slovenci imajo tudi svojo godbo, a jo vzdržujejo s svojimi sredstvi!

Letošnji vojaški nabori se vrše na Kranjskem po sledečem redu: Dne 18., 20., 21. in 22. marca v Ljubljani za sodni okraj ljubljanske okolice; dne 23. in 26. marca na Vrhniki; 28. in 29. marca v Ljubljani za mesto Ljubljana; 18. in 20. marca v Kamniku; 22. in 23. marca na Prevojah za sodni okraj Brdo; 26. in 27. marca v Višnji gori; 28., 29. in 30. marca v Litiji; 1. aprila v Radečah; 2. in 3. aprila na Krškem; 9. in 10. aprila v Kostanjevici; 12. in 13. aprila v Mokronogu; 15. aprila v Trebnjem; 16. aprila v Žužemberku; 18., 19. in 20. aprila v Rudolfovem; 22. aprila v Metliki; 24. apr. v Črnomlju; 26. in 27. aprila v Kočevju; 29. in 30. aprila v Ribnici; 1. maja v Velikih-Laščah; 2., 3. in 4. maja v Radovljici za ves politični okraj Radovljica; 6., 7. in 8. maja v Kranju za sodna okraja Kranj in Tržič; 9., 10. in 11. maja v Škofji Loki; 12. in 13. aprila v Vipavi; 15., 16. in 17. aprila v Postojni za sodna okraja Postojna in Senožeče; 19. in 20. aprila v Ilirski Bistrici; 22. aprila v Logatcu; 24. aprila v Ložu; 26. aprila v Cirknici in 29. ter 30. aprila v Idriji.

V tukajšnje deželno bolnico so vsprejeli v minulem mesecu 409 moških in 262 ženskih, skupaj 671 bolnikov. S preostalimi iz prejšnjega leta je bilo v oskrbi 1030 oseb. Ozdravljenih so odpustili 366, zboljšanih 155, neozdravljenih 17 bolnikov; 38 je bilo premečenih in 41 jih je umrlo. Koncem januarja je ostalo v oskrbi 413 bolnikov.

Vojaške vesti. Čuje se, da je vojni minister pozval mlajše majorje in stotnike, naj prestopijo k deželni brambi, da se tako zdravna avanziranje pri deželni brambi in v armadi. Prostovoljna oglašanja so dosegla zaželjeno število in tako se bode že v kratkem čulo o raznih premestitvah. Tudi v vrstah višjih vojaških dostojanstvenikov se zgođe marsikatera sprememba.

Premog so zasledili v Rovtahn nad Logatcem v bližini župne cerkve. Konsorcij, ki bo pričel z nadaljnim izkopavanjem, se je že osnoval.

V Ameriko se je od tukajšnjega južnega kolodvora odpeljalo danes po noči ob 12. uri 205 oseb, večinoma moških z Dolenjskega in Notranjskega.

Poskušen napad. Na zadnjem sejmu v Višnji gori je neki Anton Mlakar iz Prežganj z nožem pretel posestnicama Mariji Geraut in Neži Skubic iz Ravnega brda. Ker so prihiteli ljudje preprečit napad, se je Mlakar odstranil in ju šel čakati na pot proti

domu. Napadeni sta prosili pomoč pri orožnikih, ki so zasledili Mlakarja za nekim grmom na potu proti Trebelnem. Odvedli so ga v zapor.

Mestna ljudska kopelj. Od 3. do 9. svečana l. oddalo se je v mestni ljudski kopelji vsega skupaj 270 kopelij in sicer za moške 239 (pršnih 150, kadnih 89), za ženske 31. (pršnih 5, kadnih 26).

Zlato poroko sta praznovala v Sorici 10. t. m. Martin Pintar iz Zg. Sorice in Marija roj. Trojar, obadva zdrava in še krepka na duhu in telesu. Bila sta vseskozi vzgledna v vsakem obziru, in živata splošno spoštovanje.

Smrt pod kolesi. V Gorici je padel z voza Franc Devetak. Voz mu je šel čez telo ter moža tako poškodoval, da je umrl.

Dvoboj. V Ljubnem na zg. Štajerskem sta se dvobojevala dva akademika. Eden je obležal s preklano črepinjo. Policija, ki pazi na vsakega psička, ni zopet o tem ničesa vedela, da si bili informirani o tem celo majhni gimnazijci. »Grazer Volksblatt« dostavlja tej novici: »Ubogimi akademiki! Če se kateremu dopade, da ima razrezan in razparkan obraz, naj si za tako toaleto naroči par mačk; one jim za to ravno tako služijo, in z mački, mačkami in z mačjo godbo so gospodje akademiki itak dobro seznanjeni.«

Poskušen umor v jetnišnici V zaporih v Gradišču je hotel te dni nek Apolonio Carlo, doma iz Trsta, usmrtiti načelnika čuvajev g. Fr. Mozetiča. Ko je Mozetič pregledoval celice, hotel ga je Carlo zabosti z nekim ostrim orodjem v trebuh, kar se mu pa ni posrečilo, ker je prišel na pomoč nek drug čuvaj. Jetnik je hotel z istim orodjem tudi samega sebe usmrtiti, a tudi tega ni mogel izvršiti.

Bolgarski prestolonaslednik bolan. Iz Gradca so pozvali primarija otroške bolnišnice profesorja dr. Eschericha k bolgarskemu princu Borisu, ki je zbolel na legarju.

Ali so res socialni demokratje delavska stranka? Kaj še? V nemškem državnem zboru je mej njihovimi poslanci poleg 6 uradnikov stranke, 23 urednikov in »pisateljev«, 5 gostilničarjev, 2 kapitalista zasebnika, 12 fabrikantov in drugih podjetnikov, 4 rokodelci in 3 delavci, a mej temi tremi delavci ni nobenega industrijskega delavca. Ali ne pričajo te številke, da je socialnodemokratska stranka le v toliko delavska stranka, v kolikor delavce izmoggava?

Samomor 83letnega starčka. Včeraj smo mej brzojavnimi poročili naznanili, da se je v Monakovu ustrelil slavni zdravnik Pettenkofer. Samomorilec je bil — 83letni starček. Starost ga je naredila tako nadležnega, da se je usmrtil.

Tatovi na grobu laškega kralja. Rimski »Pantheon« so v soboto obiskali tatje. Skrili so se pod kor in po noči ukradli z groba kralja Humberta iz bronu ulit in pozlačen obroč železne krone, križ in verižico nekega reda, kar so vse smatrali za čisto zlato. Sohi »Madonna dela Ciemenza« so pobrali vso zlatino in srebrnino, istotako vse srebro na altarju »Madonna del Sasso«. Po ropu so tatovi na glavnem altarju večerjali in pustili ondi ostanke sira. Ušli so tatovi skozi zakristijo, katere vrata so od zadoje povodnji pokvarjene in — čudno, ali resnično — že jeden mesec niso bila zaprta!

Verdi kot katolik. Nedavno umrli slavni laški glasbenik Verdi je umrl kot veren katoličan. V zavodu, katerega je za stare in slabotne svoje rojake ustanovil v Villanovi d'Adda, je Verdi preskrbel vse, kar je za izpolnovanje verskih zadev potrebno, češ, da zavod ne bi bil popoln, ako bi bil v njem samo telesni, ne pa tudi duševni zdravnik. V svoj dobrodelni zavod je končno poklical tudi usmiljene sestre. Nekemu prijatelju je Verdi z navdušenjem pisal o usmiljenih sestrah: »To niso zemeljska bitja, to so bitja z neba, heroine, ki prinašajo žrtve. Kjer se pokaže bela njihova čepica, tam izgine bolelost in bolečina se zmanjša...« Ko je Verdi nekoč stopil s svojim prijateljem v neko cerkev ter je opazil, da ima prijatelj Boito še na glavi klobuk, zagrabil je Verdi njegov klobuk, po-

tisnil mu ga v roke ter dejal: »Pred Najsvetejšim se odkrivamo!«

Kaj pa pravi „inteligencia“? »Narod« misli, da je naš članek »Napad na Robiča in Ploja« pisal dr. Šusteršič. Ker je vse res, kar je bilo v tem članku o Tavčarjevi protiverski gonji, si »Narod« ne more drugače pomagati, kakor s psovkami. »Dr. Šusteršič je dejansko obseden.« »A v njega pa ni šinil kateri izmed manjših služabnikov pekla, ampak obsedel ga je sam peklenški poglavar, njegovo peklenško veličanstvo hudič Bitru.« »Šusteršič se je z miš maš-klubom nesmrtno blamiral.« »Peklenški vladar Bitru je dobil vso oblast nad njim.« »Peklenški poglavar je porabil svoj upliv na obsedenega dr. Šusteršiča in ga s pristno hudičevsko zlobnostjo zapeljal v take zmote in neumnosti, da se mora vsak treznomislec človek na glas smejeti.« Gg. Robič, Ploj, Perič in Biankini! Kaj pravite k taki »inteligenci«? — »Edinost« stopica za »Narodom«.

Strašna žalost. Ob smrti kraljice Viktorije so bili v uredništvu londonske »Times« tako strašno žalostni, da niso lista okrasili samo rob prve strani, ampak tudi črne črke mej posameznimi kolonami niso bile kakor po navadi tanke, ampak široke in to po vsem listu mej inserati. Taka žalost je pač morala uplivati na čitatelja!

Za boj v južni Afriki so Angleži doslej dali 86 milijonov funtov šterlingov, a sedaj so najeli zopet v ta namen 11 milijonov funtov šterlingov. Angleška je doslej poslala na bojišče 267.000 mož, od katerih je 80.000 mrtvih in ranjenih, 20.000 jih je postalo s časom za boj nesposobnih, 173.000 možem pa 20.000 Burov ovira vsako napredovanje. Naj tudi Angleži odpravljajo sedaj v Južno Afriko zopet 30.000 jezdecev, gotovo je, da v slučaju zmage dobe Angleži namestu bogate dežele le — puščavo. Za to bodo skrbeli Buri!

Prostozidarstvo zavrgel je veliki mojster prostozidarske lože v Birminghamu v Alabama v Severni Ameriki William Ryan.

Praga, 14. febr. Ves orkester češkega narodnega gledališča stavka.

Krakov, 15. febr. Socijalističen list poroča, da je vojaško sodišče obsodilo 7 dijakov v Kijevu na smrt, ker niso hoteli priseči vojaške prisege zaradi nemirov, ki so bili na univerzah. Pričakuje se, da jih car pomilosti in pošlje v Sibirijo.

Belgrad, 15. febr. Vsi inozemski listi, ki pišejo o Mitanu, so bili večeraj konfiscirani.

Berolin, 15. febr. Bismarckov spomenik se odkrije 10. maja.

Berolin, 15. febr. Iz Londona se poroča, da je nekdo pred otvoritvijo parlamenta poskušil atentat na novega kralja Edvarda VII. Policija je vsa na nogah.

Madrid, 15. febr. (C. B.) V posamnih mestih so se večeraj obnovili nemiri. Vlada je izdala najstrožje naredbre. Mnogo časnikov je ustavljenih.

Pekin, 15. febr. Jednako ostalim velesilam so si tudi Avstrijci osvojili kos sveta, na katerem bodo zgradili poslopje za konzulat in nekaj drugih poslopij. Obseg tega dela meri šest desetink kvadratnega kilometra in leži ob cesarskem prekopu. O ceni in pogojih se prično pogajanja s Kino.

Dunaj, 15. febr. Ozemlje, katero pripade na Kitajskem Avstriji, da sezida v Tientsinu konzulatno poslopje in bivališča avstrijskih podložnikov, je do treh četrtin pokrito s kitajskimi hišami. Meji ga reka v dolžini 1700 in železnica v dolžini 350 m. Dosedanje pogodbe so imele ta namen, da se ta kos zemlje naprej določi za Avstrijo z namenom, da se bo odkupil.

Johannesburg, 15. febr. (C. B.) Buri so skušali poškodovati vodovod, Angleži so jih pa v ljutem boju pognali nazaj.

London, 15. febr. Iz Pietermaritzburga poročajo, da so se Buri nagloma umaknili, ker jih je zasledoval general French s svojo armado.

London, 15. febr. (C. B.) Kitchener poroča iz Pretorije: Angleške čete so pričele boj z oddelki generala Deweta. General French se je sedaj že dragič bil z nasprotnikom, odbil njegov napad in mu povzročil velike izgube. Ugrabil je velik transport. Angleške izgube so neznatne.

Kapstadt, 15. febr. 40 angleških prostovoljcev, ki so spremljali nek transport, so Buri ujeli. Buri so vozove požgali, ujetnike pa izpustili.

tatelj vpraša, kdo je bila ta žena. Da ga zadovoljimo, razjasnimo mu vse s par besedami.

Bila je žena nekega trgovca, stara okrog trideset let. Umrli so ji domá mož in vsi otroci. Ko se tudi nje prime kuga, prenese jo v bolnico in jo denejo v barako, kjer je Lucia že premagala najhujšo bolezen, in večkrat premenila svoje tovarišice. Lucia je že prišla k zavesti, katero je v začetku bolezn, ko je bila v hiši don Ferrante-a, popolnoma izgubila. V baraki je bilo samo za dve osebi prostora.

Mej tema dvema otožnima, potrta in prestrašenima osebama, zapuščenima sredi množice, nastane kmalu ozko prijateljstvo, ki bi se sicer razvilo šele po dolgoletnem občevanju. Kmalu more Lucia streči svoji družici, ki je bila hudo bolna. Ko pa ste obe iz nevarnosti, zabavate, hrabrite in strazite se vzajemno, objubljate si, da greste le skupaj iz samostana, in sklenete, da hočete večno skupaj živeti. Žena je pustila svojo hišo, shrambe in blagajno pod varstvom svojega brata komisarja. Ker je bila lastnica velicega imetja, ki ne zadošča samo za lagodno življenje, sklene, da vzame k sebi Lucijo kot hčerko ali sestro.

Lucija hvaležno pritrđi, pričakuje pa še novic od matere, da bi še od nje dobila dovoljenja. Ker je bila tako molčeca, ni nikdar črhnila, da je zaročena in kaj je že doživela. A v ti razburjenosti mora si olajšati srce, kakor mora njena tovarišica izvedeti skrivnost. Z obema rokama jo prime za roko, da bi ji odgovorila, a vzdihovanje jo zadržuje.

Renzo mej tem teče k očetu Cristoforo. Težko in po ovinkih pride naposled na prejšnje mesto; a meniha ni več v koči. Ko ga išče po okolici, opazi ga v neki baraki, kako se skoro z ustmi dotika tal in tolaži umirajočega bolnika. Renzo obstoji in molčé opazuje. Kmalu nato menih zapre oči bolniku, poklekne, moli in se vzdigne. Renzo mu gre naproti.

„Oho!“ reče mu oče Cristoforo. „Dobro?“

„Tu je; našel sem jo.“

„Kakšno?“

„Okrevala je, vsaj v postelji ni več.“

„Hvala Bogu!“

„A...“ reče mu Renzo tiho na uho: „A nekaj družega se je pripetilo.“

„Kaj?“

„Jaz pravim... Saj veste, kakšna je ona ubožica! Časi se kar zatopi v svoje misli. Po vseh obljubah, ki so vam znane, mi pravi, da se ne more z mano poročiti, ker... ker si je v neki noči preveč razgrela glavo in se posvetila Madoni. Nesametno, ne res? Pametno za onega, ki je razumen in ima vzrok, ne pa za nas priproste ljudi, ki ne vemo, kaj je to... Saj to ne velja; ali ni res?“

„Ali je daleč od tu?“

„Par korakov od kapelice.“

„Počakaj me malo časa, potem pa greva skupaj.“

„Vi jo bode te pregovorili...“

„Ne vem; jaz jo moram slišati.“

„Vem“, reče Renzo in upira oči v tla, prekriža roke na prsih in hoče udušiti svoje dvome.

Menih zopet poišče očeta Vittore, prosi ga, naj ga nadomešča, vstopi v svojo kočo, vrne se s košarico in reče Renzu: „Pojdiva!“ Potem gre sam v barako, kjer je preje bil, a kmalu se vrne in reče: „Nič! Moliva, moliva!“ Potem pa pravi: „Sedaj me ti vodi!“

Nato odideta molčé. (Dalje prih.)

Cena žitu na dunajski borzi
dné 14 februarija 1901

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 7.83 do K 7.84
» za jesen	» 8.00 » » 8.02
Rž za pomlad	» 7.81 » » 7.82
Turšica za maj junij	» 5.59 » » 5.60
» za julij avg.	» 5.70 » » 5.71
Oves za pomlad	» 6.73 » » 6.74

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrevi	Nebo	Padavina v mm
14. 9. sveč.	739.7	-11.8	sl. svzbl.	jasno	
15. 7. zjut.	741.5	-18.8	sl. jrah.	megla	0.0
2. popol.	741.7	-8.0	»	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura -12.8 normale: -0.3°

Zahvala. 137 1-1

Vsem, kateri so nas tolažili ter nam lajšali boleš ob dolgotrajni mučni bolezni in smrti iskreno ljubljene gospoda

Josipa Jalen

izrekamo prisrčno zahvalo. Toplo se zahvalujemo osobito prečastiti duhovščini, slav. občinskemu odboru, društvom in spremljevalcem blagega pokojnika k zadnjemu počitku. Bog vsemogođci povrni vsi!

V Kropi, dné 15. svečana 1901.

Žalujejo ostali.

Lak za šolske table, non plus-ulo, goči tako lahko pisanje, kakor na škrlj. Dobiva se pri trvdki **BRATAEBERL v Ljubljani,** Francišanske ulice. 228 21 11-8

Vnanja naročila proti povzetju.

Na prodaj sta

2 križeva pota

jeden za glđ. 65.—, drugi za glđ. 250.— pri 16 12-12

FR. TOMAN-u, podobarju in pozlatarju v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 1.

Telefonska in brzojavna poročila.

Velikovec, 15. febr. Pri občinski volitvi v Vovbrah ob najsevernejši slovenski meji je po velikanski borbi slovenska stranka zmagala v vseh treh razredih.

Dunaj, 15. febr. Predsedstvo drž. zbornice pojde v ponedeljek k cesarju, da mu poda udanostno izjavo, ki je bila sklenjena v državnem zboru.

Dunaj, 15. febr. „N. Fr. Presse“ poroča, da bo najbrže predsedstvo samo odločilo, kaj je storiti z nemškimi interpelacijami v drž. zboru. Odločitev ne bo zadovoljila niti na desni niti na levi. Pri sedanji razburjenosti Čehov ni misliti na to, da bi taka debata privedla do zaželenega konca, ampak nastali bi le viharji, ki bi delavnost parlamenta onemogočili.

Dunaj, 15. febr. Češki narodni socijalci in agrarci prično v prihodnji seji z obstrukcijo, ako ne bo v stenografičnem zapisniku dobesedno čeških govorov Klofača in Hrubyja. V tej zadevi sta oba poslanca šla k grofu Vetterju.

Dunaj, 15. febr. Poslanec Stein bode tu ustanovil nemško-nacijonalno delavsko tajništvo.

Gradeo, 15. febr. Elektriška železnica je povozila in usmrtila ljudskošolskega učenca Fr. Woisetschlagerja.

Zaročenca.
(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

„Za Boga, Renzo, nehaj vender! Ti me ugonobiš. Ne bilo bi prav. Pojdi k očetu Cristoforo, priporoči me njemu in se ne vrni več, ne vrni se več!“

„Grem; a pomisli, če se še vrnem. Vrnem se k tebi, če bi bilo treba, na konec sveta!“ Nato odide.

Lucia se zgrudi na tla ob postelji, nasloni glavo na njo in začne glasno ihteti. Žena je dosedaj strmela in poslušala, kot nema, tedaj pa vpraša, kdo je bila ta prikazen, kaj pomeni to ihtenje. Mogoče č-

Zaročenca.
(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

„Za Boga, Renzo, nehaj vender! Ti me ugonobiš. Ne bilo bi prav. Pojdi k očetu Cristoforo, priporoči me njemu in se ne vrni več, ne vrni se več!“

„Grem; a pomisli, če se še vrnem. Vrnem se k tebi, če bi bilo treba, na konec sveta!“ Nato odide.

Lucia se zgrudi na tla ob postelji, nasloni glavo na njo in začne glasno ihteti. Žena je dosedaj strmela in poslušala, kot nema, tedaj pa vpraša, kdo je bila ta prikazen, kaj pomeni to ihtenje. Mogoče č-

Zaročenca.
(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje.)

„Za Boga, Renzo, nehaj vender! Ti me ugonobiš. Ne bilo bi prav. Pojdi k očetu Cristoforo, priporoči me njemu in se ne vrni več, ne vrni se več!“

„Grem; a pomisli, če se še vrnem. Vrnem se k tebi, če bi bilo treba, na konec sveta!“ Nato odide.

Lucia se zgrudi na tla ob postelji, nasloni glavo na njo in začne glasno ihteti. Žena je dosedaj strmela in poslušala, kot nema, tedaj pa vpraša, kdo je bila ta prikazen, kaj pomeni to ihtenje. Mogoče č-

Koledar
katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1901

z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolarjev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom itd. stane v „Kataloški bukvarni“ krasno vezan 2 K 30 h., po pošti pošiljan 10 h. več.

117 26-11

Umetnijski zavod za slikanje na steklo

B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti:

cerkvena okna različne izvršitve.

Čeniki in strokovni svét brezplačno.

Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Dunajska borza.

Dne 15. februarija.		Dne 14. februarija.		Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878		Salmove srečke, 40 glđ.	
Skupni državni dolg v notah	98.45	3-2% državne srečke l. 1864, 250 glđ.	181.—	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	106.10	St. Genois srečke, 40 glđ.	180.—
Skupni državni dolg v srebru	98.35	5% državne srečke l. 1860, 100 glđ.	168.25	Prijoritete obveznice državne železnice	94.25	Waldsteinove srečke, 20 glđ.	210.—
Avstrijska zlata renta 4%	118.90	Državne srečke l. 1864, 100 glđ.	203.—	» južne železnice 3%	428.50	Ljubljanske srečke	390.—
Avstrijska krona renta 4%	98.15	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.70	» južne železnice 5%	349.—	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glđ.	57.—
Overska zlata renta 4%	118.15	Tisine srečke 4%	141.35	» dolenskih železnic 4%	124.75	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	272.—
Overska krona renta 4%	93.45	Dunavske vravnavne srečke 5%	257.50	Kreditne srečke, 100 glđ.	99.50	Akcije tržaškega Lloyda, 500 glđ.	828.—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.	1686.—			4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ.	370.—	Akcije južne železnice, 200 glđ. sr.	107.60
Kreditne delnice, 160 glđ.	672.—			Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glđ.	47.50	Splošna avstrijska stavbinska družba	156.—
London vista	240.60			Ogerskega	24.75	Montanska družba avstr. plan.	43.—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj 117.42 1/2				Budimpešt. bazilika-srečke, 5 glđ.	14.15	Trboveljska premožarska družba, 70 glđ.	460.—
				Rudolfove srečke, 10 glđ.	59.—	Papirnih rubljev 100	253.75

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba „MERCUR“
l. Wallzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocoga obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnic.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec. Tisk „Kataloške Tiskarne“ v Ljubljani.